

е на десетъ години, а самъ и пише, и копае, и жъне, — всичко върши въ къщи, като голѣмъ. А какъ живѣе? Извѣстно е, какъвъ е животътъ на сирачето при чужди хора, въ студъ и гладъ . . . И той знае, че ако не иде да работи, никой не ще му даде ни залъкъ хлѣбъ и отъ гладъ ще умре; и той работи съ всички сили, труди се. А вие, господарю, живѣете богато, на топло, нѣмате никакви скърби, и сега плачете, а защо — срамъ ме е просто да кажа . . .

Сърцето ми закипѣ; думитѣ на Карнеича попаднаха не въ вѣждитѣ, а въ очитѣ ми. „Какъ смѣе той, простакътъ селянинъ, да ми чете наставления!“ Азъ скочихъ на кревата и искахъ да му изкрѣщя да млъкне; но погледътъ ми попадна върху стареца, който ме гледаше ласкаво съ възпаленитѣ си очи, и гнѣвътъ ми се спотаи безсиленъ: стана ми тѣй тежко на душата, че бѣхъ готовъ въ тая минута да се проваля въ земята.

— Ехъ, господарю, спомнете си за татка си и за майка си! . . . Тѣ иматъ само една утѣха прѣдъ Бога, — че ви иматъ васъ. А какъ ще срѣщатъ празника безъ васъ? И кой е виновенъ за това? Вие, господарю. Защо плачете? Съ това не ще си помогнете. А подобръ е, напримѣръ, да се заловите за работа, та макаръ и прѣзъ есенъта да зарадвате старитѣ родители. Наистина, добро нѣщо ще направите; Богъ ще ви възнагради за това . . .

Дълбоко паднаха въ душата ми тѣзи прости трогателни думи и голѣма сила и бодростъ ми придадоха тѣ . . .

Къмъ срѣдата на страстната седмица всичкитѣ възпитаници се разотидоха по домоветѣ си. Азъ ходѣхъ като сѣнка по пуститѣ класове, зали и коридори, като прѣглѣщахъ съзитѣ си и чупѣхъ рѣцѣ.

На вечеръта Платонъ Михайловичъ ме повика при себе си въ кабинета и ми каза:

— И тѣй, приятелю, сега ще се заловимъ сериозно за работа. За да не отлагамъ отъ днесъ за утрѣ, — ела утрѣ при мене въ кабинета съ книгитѣ си, и ние ще се заловимъ както трѣбва за работа.

На другия день станахъ по-рано отъ обикновено, събрахъ си книгитѣ и тетрадитѣ и отидохъ въ кабинета на Платона Михайловича.

Азъ се занимавахъ, когато искахъ. Платонъ Михайловичъ никакъ не ме стѣсняваше; когато ми бѣше нужно нѣкакво обяснение, той всѣки пѣтъ на драго сърдце ми идваше на помощъ.

Тази ми самостоятелна работа и развитието на волята ми ме заинтересува и малко-по-малко азъ тѣй се увлѣкохъ въ своитѣ занятия, че не чувствувахъ вече прѣдишното отвращение къмъ книгитѣ. При това, Платонъ Михайловичъ постоянно ме подбуждаше.

— Тѣй, тѣй, работи, работи. Сега азъ прѣкрасно виждамъ, че не съмъ се излѣгалъ въ тебе. Ти ще влѣзешъ въ живота като честенъ, търпеливъ дѣятелъ . . .

Въ края на май, слѣдъ изпититѣ, когато всичкитѣ ми другари прѣминаха въ по-горенъ класъ и се разотидоха по разни страни, ние се прѣмѣстихме въ лѣтната къща на Платона Михайловича и животътъ потече за мене още по-мжчителенъ, още по-еднообразенъ.

Все по-често и по-често оставахъ азъ въ най-скрититѣ жгли на малката градина или въ съсѣдната гора, хвърляхъ се на трѣвата и плачехъ неутѣшимо, горчиво. И слѣдъ това съ удвоена енергия се залавяхъ за книгитѣ, като си спомняхъ думитѣ на Карнеича . . .

Въ срѣдата на юлий директорътъ замина заедно съ жена си за въ града, и въ цѣлата къща останахме само азъ и Карнеичъ. Тѣ заминаха на вечеръта, и веднага слѣдъ тѣхното отпѣтуване ме налегна такава тѣга и страхъ отъ самотата, че сълзитѣ започнаха да слизатъ въ гърлото ми, и азъ не знаехъ, кѣдъ да се дѣна . . .

Незабѣлѣзано се спускаше здрачътъ надъ земята.

— Дали да отида при Карнеича? — помислихъ си азъ, и, зарадванъ отъ тая мисль, отправихъ се прѣдъ кухнята за въ неговата стаичка.

Спрѣхъ се нерѣшителенъ на прага и погледнахъ въ полуотворената врата. Карнеичъ седѣше при неголѣма масичка, на която кипѣше „собственото“ му малко самоварче, и съ наслаждение пиеше чай. Азъ влѣзохъ въ стаята и въ смущението си не знаехъ, какво да му кажа.

— Какво желаете? — ме попита той.